

Befejeződött a nyári egyetem

Tegnap délelőtt véget értek a két héttel tartó pedagógiai nyári egyetem előadásai. A sokoldalú, a szabadegyetemek jellegét, színvonalát túllépő **igényes előadások** sok értékes anyaggal segítik a résztvevő pedagógusok oktató-nevelő munkáját. Az e heti program középpontjában az iskola és a pályaválasztás társadalmi, pedagógiai és lélektani problémái álltak. Előadás hangzott el ezen ki-

vül a tanulói képességek megismerésének iskolai rendszereiről, a köznevelés tervezésének aktuális kérdéseiről.

A résztvevők megtekintették a szabad-
térin a Hány és Az ember tragédiája előadását, s több kirándulás is bővítette a programot.

Tegnap este a Tisza Szállóban bankettel búcsúztak Szegedtől a vendégek.

Mária Lujza—civilben

Kevesen ismerik fel az utcán a hamvasszőke Mária Lujzát a fekete hajú Szőnyi Olgában, aki első szegedi szabadtéri alakításával — Mária Lujza szerepével — sikeresen debütált.

— Nagyon jól érzem magam az itteni színpadon és örülök, hogy például Dayka Margittal és Tompa Pufi bácsival együtt szerepelek, hiszen még soha nem játszottam velük. S féltem is, hogyan állom meg a helyem a prózai színészek között.

Az eredményt már tudjuk. Sikeresen. Persze csak a szegedi színpad volt számára új, a szerep nem.

— Évekkel ezelőtt az operaházi Hány premieren is mi énekeltük... Szinetár Miklóssal is sokszor dolgoz-

tam már együtt. Öröm vele a munka. Sok olyan ötlete van, ami új színt ad egy régen játszott darabnak is.

A nagy méretekhez — színpadhoz és közönséghez

— hozzászokott Szőnyi Olga. Most jött haza Londonból, ahol a Royal Festival Hall hatalmas nézőtere előtt énekelt Faragó Andrással együtt a Kékszakállú-ban. Sokszor szerepel külföldi színpadokon. Állandó meghívott énekesek például a kölni operának. Általában budapesti repertoárját énekl.

— Melyik közönség jobb? — Idehaza a közönség tudja értékelni, ha jó a produkció. De a „hűvös” angol közönség se viselkedik ridegen.

— A jövő évad szerepei? — A Kékszakállú úgy látszik nem kerül le a repertoáromról. Szeptember 9-én nemcsak a hét ajtót, de a nyolcadikat, az operát is kinyitjuk. Azonkívül premierre is készülünk: Tannhäuser felújítás lesz.

— S a közeljövő?...

— Ha jó idő lesz, itt töltöm a nyarat, strandolok, pihenek. Igazán kedves ez a város...

Jakab Ágnes

Folytatódik a népitánc-fesztivál

Tegnap este a Szegedi Nemzeti Színházban tovább folytatódott a szakszervezeti együttesek országos népitánc-fesztiválja. Az együttesek Népek táncai címmel mutattak be műsort. A fesztivál ma a Fergeteges című műsorral folytatódik. Képünkön a fesztivál egyik legnagyobb sikert aratott műsorszám, a budapesti Vadrózsák-együttes Cigánytánca.

Először Szegeden a Mladost együttes

Tegnap este nagy sikerrel mutatkozott be a Szegedi Nemzeti Színházban az országos népitánc-fesztivál egyetlen külföldi táncsoportja, a jugoszláviai Mladost együttes. A szabadkai táncsoport vezetői és tagjai péntek délután az EDOZ „Szeged” népegyüttes vezetőinek kíséretében meglátogatták a konzervatóriumot, majd az előadás színhelyére siettek próbára a táncosok. Itt találkoztunk A. Jancikinnel az együttes művészeti vezetőjével, akit arra kértünk, tájékoztasson a Jugoszláviában népszerű Mladost együttesről.

— Együttesünk 1947-ben alakult — mondta A. Jancik —, s nagy népi hősné, Ivan Goran Kovacsics-nek nevét vette fel. Néhány éve kapta a Mladost elnevezést, mely félreérthetetlenül utal arra: táncsoportunk kizárólag fiatalokból, 14–19

éves munkásifjakból áll. Szegedre 25 tagú táncsoportunk és két zenekarunk, a tambura és népzenekar jött el, hogy részt vegyen ezen a színvonalas népitánc-fesztiválon. Itt két vegyestáncot: szerbiai táncsokrot és Szabadka környéki bunyevác táncokat mutatunk be, Mária Lujza pedig teljes műsorral, jugoszláviai népitáncokkal szerepelünk. A Mladost együttesben egyébként működik dzsessz zenekar is, azonkívül több hangszerekes és énekes szólistánk van, s ez utóbbiak szerb és magyar nyelven egyaránt fellépnek.

A szabadkai Mladost tánc együttes először jár Szegeden. Odahaza évente többször is ellátogatnak különböző városokba, a tengerpartra,

s több ízben eljutottak már külföldre is. A közelmúltban Angliában szerepeltek nagy sikerrel. Az együttes ma Makón teljes műsort ad, s holnap utazik vissza Szabadkára.

Forgalmiadó-kedvezmény a termelőszövetkezeteknek

A pénzügyminiszter legújabb utasítása bizonyos esetekre mentesíti a forgalmiadó-fizetés kötelezettsége alól a mezőgazdasági tsz-eket, halászhalmi tsz-eket, hegyközségeket, szakszövetkezeteket, önálló közös vállalkozásokat, tszcs-keket, szakszövetkezeteket. Ha az említett szervezetek exportra, vagy exportáló vállalatnak adnak el virágot, dísznövényt, vagy gombát, ezek után a jövőben nem kell fizetni forgalmiadót. A ren-

Kóc, pozdorja s egyebek

Érdekességek a rostkikészítés fejlődéséről

Az ország rostkikészítő iparának fővárosa Szeged. Az iparát szervezés idején, 1963-ban jött létre a Rostkikészítő Vállalat, mely egyrészt megtermelteti az országban a kender és a lent, másrészt alkalmassá teszi további feldolgozásra. A vállalat mindössze három éves, de 27 telepe, illetve műhelye közül az újszegedi például 84, a mezőhegyesi 76, a nagylaki 61 esztendő. Ennek az iparágak érthetően nagy múltja van, hiszen nélkülözhetetlen termékek, a zsinag, a fonál, a háló, a kötél, a ponyva, a műszaki szövetek alapanyagát adja.

Észrevehető fejlődés csak a felszabadulás, illetve az államosítás után következhetett be a rostkikészítő iparban, mivel mindaddig szinte hihetetlen alacsony műszaki színvonal jellemezte. A tökések még a legelősebb üzemeltetési szabályokat sem tartották be, a szociális berendezések pedig csaknem teljesen hiányoztak. A kenderüzemekben 1960-ig csupán törő-, tiloló- és rázógépek működtek. A medencék egyrésze földmedence volt. Az üzemi épületek ideiglenes jellegűek, porszivás, fűtés nélkül.

Az első lépések

A kenderüzemek modernizálása igen nagy erőfeszítéseket követelt. Először is a gépparkot kellett felújítani, s megteremteni a szükséges munkakörülményeket. Teljesen újraépítették a nagylaki, az újszegedi, a vajhátai és még három másik kendergyárat, s törőgépekkel látták el őket. Kenderturninát is kapott többek között az új szegedi és a nagylaki telep. Ezekben az üzemekben mindenütt nagy teljesítményű kőgépsort szereltek fel. A rostkikészítés fázisát testit munkáját a tilolás gépesítésével teljesen kiküszöbölték. Megkezdtek a turbinák felszerelését a lenrost-kikészítő üzemekben is.

A kenderrost kikészítésének legnehezebb munkája az áztatás. Ennek megkönnyítésére alagutatózó berendezések épültek Vajhát, Eperjesen, Szegváron. A földmedencéket részben megszüntették, részben téglával vagy betonnal bélelték ki. Több új üzem is épült, Mikosdusztán például 15 éve, 1951-ben kezdődött meg a termelés.

Kender kontra műanyag

A hazai kender- és lenkőro termelés fejlődését már abból is lemérhetjük, hogy míg 1950-ben kendermagból importra szorultunk, ma mind a két rostnövény magját exportáljuk is. Nyilvánvaló, hogy a mezőgazdaság szocialista átalakulása, a nagyzemmi jellegű termelés tette lehetővé ezt a fejlődést. Ami annál is inkább előnyös, mivel világszerte megfigyelhető a rostnövények természetének hanyatlása, s ilyen módon mi még az olaszokat is megelőzve Európa negyedik legnagyobb kendertermelőjévé léphetünk elő az utóbbi években. A lehetőségek szinte korlátlanul váltak, kiderült ugyanis, hogy a hagyományos alapanyagokból készült termékek nem tudják pótolni műanyagokkal: az olasz kenderfonógyárak szinte minden mennyiségű

kendert megvásárolnának tőlünk.

A terméseredmények helyett inkább talán néhány termelési adat érzékeltetheti a rostkikészítő ipar fejlődését. Tilolt lenből 1959-ben 491, 1965-ben csaknem 1900 tonnát dolgoztak fel; tilolt kenderből 1959-ben 6240, 1965-ben 9800 tonnát; ázott kenderből 1959-ben 8800, 1965-ben 12 300 tonnát. Bár tilolt kenderből a belföldi igények növekedése miatt némileg visszaesett az export, kenderkőből megkettőződött, a lenkőc kivétel pedig az 1959. évi 140 tonnáról 1100 tonnára növekedett.

Ez a jó üzlet

Legfeljebb elégették, másra nem igen tudták felhasználni 1957-ig a kenderfeldolgozás melléktermékét, a pozdorját. Ebből a korábban értéktelen hulladékból 1965-ben több mint 27 ezer köbméter bútortlap készült, s a nagylaki új üzem révén 1966-ban a termelés elérte az évi 56 ezer köbmétert. A pozdorja lemez nemcsak a hazai bútortipar számára jelentős, jól felhasználható fapótló anyag, igen nagy az érdeklődés iránta külföldön is, tehát kitűnő exportcikk.

A rostkikészítő ipar fejlődése, bár nagy arányú, még nem tart lépést az igényekkel, sőt tulajdonképpen az igények még nem is mindenben igazodtak lehetőségeihez. A teljesen hazai előállítású lenvázson ma még nem készült cikk, mert alig gyártják. Holott például ágylepedőnek, vagy női ruhaanyagként jobb, mint a pamutvázson. Manapság gyártelensége sem okoz műszaki problémát. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy ez az iparág milyen mélyről indult el, s hogy szakember ellátottsága még ma sem kielégítő.

A nemzet művésze

Száz éve halt meg Egressy Gábor

„Megénekeltek!... de te
[léssz oka,
Ha énekelem tán szabadon
[nem szárnyal:
Lerészegítéd szomjas
[elkem
Művészetnek edes
[italával...”

1844-ben a „nemzet művésze”-ként ünnepelte Petőfi Egressy Gábort, akinek természetes játékmódora, szép versmondása százakat hódított meg a magyar színjátszásnak. Színészi pályáját vidéken (Rozsnyón, Kassán, Kolozsvárott) kezdte. Nevével a pesti közönség először 1837-ben a Nemzeti Színház (amelynek egyik alapító tagja volt), első előadásának színlapján találkozott: a költőt alakította Vörösmarty: Árpád ébredésében.

Ifjú korától, de különösen külföldi tanulmányútjai után szenvedélyesen síkrazszáll a dráma ügye mellett, szóban és hírlapi cikkekben hirdette: a dráma az értelmezés szél és önismeret tanít. Gyakran otthagyta Pestet és vidéken vendégszerepelt. A szabadságharcban vállalt politikai tevékenysége hosszabb időre megszakította színészi pályáját: emigrálni kényszerült. Visszatérve kiadja emlékezését Törökországi napló címmel. Színpadhoz csupán 1854-ben jut ismét. Ettől kezdve részben játszik, részben a színpadi játékok elméleti kérdéseivel foglalkozik. Szerkesztője a Magyar Színházi Lapnak, alapítója és első tanára a színi tanodának. Igen gazdag tapasztalatait és elméleti fejtegetéseit gyűjtötte össze A színész című művében, amelyet tankönyvvül szánt a tanodának. Egressy Gábor mindamellett, hogy fról és tanári tevékenységet is folytatott, elsősorban színész volt: Shakespeare-hőszerep, Hamlet, Lear király, III. Richard stb. színpadra vite-

A napirenden levő feladatok elvégzése újabb fejlődést nyit meg. A mezőgazdaságban az átlaghozamok tervszerű biztosítása a cél, a feldolgozásban új technológiák, a levegőztetés, az alagutatózás elterjesztése. Szükség van a rostfeltárás és fonás egyszerűsítésére is, egyes műveletek elhagyására. A telepeket tovább kell korszerűsíteni. Mindez megéri, mert a kender és a len olcsó és jó anyag, itthon és külföldön is egyre nagyobb lehet a keletje. Az ilyesmire szokták mondani, hogy ez a jó üzlet!

F. K.

Árhullám a Dunán

Dunaremeténél a csütörtök délutáni tetőzéstől pntek reggelig 21 centiméternyit apadt a víz. Szombatig újabb húsz centiméterrel csökken a vízszint, de ez az apadás csak átmeneti. A Felső-Duna vízgyűjtő területén lehullott újabb sok csapadék hatására ugyanis már elindult a második árhullám. Ezért szombatra Bécsnél és Pozsonynál már mintegy hatvan centiméteres áradást várnak.

A magyar szakaszon szélesebb a Duna medre, így a második áradás Dunaremeténél vasárnapig előreláthatólag csak húsz centiméteres vízszintemelkedést jelent. Az újabb árhullám következtében továbbra is magas vízállásra kell számítani. Ezért a Győri Vízügyi Igazgatóság Komárom térségében is harmadfokúra erősítette az árvízvédelmi készültséget.

Pénteken Esztergomban is elrendelték a harmadfokú árvízvédelmi készültséget.

(Kassai Vidor festménye)

Egressy Gábor a Mátyás király szerepében

lével) írta be nevét a magyar színjátszás történetébe. Petőfi a színész sorsáról írta:

„Lekötve csügg ő egy rövid
[bilinisen —
Ez a jelen; csak erre
[számolhat
Ha a jelennek biztos
[fövényébe
Le nem bocsátá hirt
[horgonyát:
Elmegy nevével az idő
[hajója...”

A száz évvel ezelőtt, 1866. július 30-án elhunyt Egressy Gábor, a dráma szenvedélyes szószólója nagyszemélyű színpadi alakításával lebecsült a hírenek horgonyát, s nevét megőrizte az utókor.

(— á — o —)